

TOIMINTAKERTOMUS 2012

1. TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS

2. KIRJAILIJAVIERAILUT

2.1 VIERAILUMÄÄRÄN KASVU

2.2 KIRJAILIJAVIERAILU-UUDISTUS

2.3 KIRJAILIJA JOKA KOULUUN – EN FÖRFATTARE TILL VARJE SKOLA

2.4 YHTEISTYÖ ESPOON KAUPUNGIN KANSSA: KULPS-VIERAILUT

2.5 YHTEISTYÖ NUOREN VOIMAN LIITON KANSSA: NOVELLI PALAA -VIERAILUT

2.6 TAITEIDEN YÖ RIKHARDINKADUN KIRJASTOSSA

3. LUKUKAMPANJAT

3.1 KIRJA JOKA MUUTTI ELÄMÄNI

3.2 LUKUVIIKKO

4. ASIANTUNTIJUUS

4.1 LUENNOT JA MUUT ESIINTYMISET

4.2 KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

4.3 JÄSENYYDET

5. LEHDET

5.1 KIILTOMATO.NET – LYSMASKEN

5.2 LUKUFILIS

5.3 VINSKI

6. VIESTINTÄ

6.1 MEDIANÄKYVYYS

6.2 40-VUOTISJUHLASEMINAARI: TULEVAISUUDEN LUKIJA

6.3 HELSINGIN KIRJAMESSUT JA MUUT TAPAHTUMAT

7. HALLINTO JA TALOUS

7.1 HALLITUS

7.2 HENKILÖKUNTA

7.3 TALOUS

1. Toiminnanjohtajan katsaus

40-vuotisjuhlavuosi oli Lukukeskukselle yksi merkittävimpiä tähän astisessa historiassa: toiminta kasvoi, kehittyi ja vastasi aiempaa täsmällisemmin muuttuneeseen toimintaympäristöön. Muutos ilmeni paitsi yhteistyöhankkeiden kasvuna ja asiantuntijuuden kysyntänä, myös keskeisimmässä toimintamuodossa, kirjailijavierailuissa. Tilausten määrä lisääntyi peräti 41% ja esiintymisten määrä 31%.

Lukukeskus välitti vuonna 2012 noin 870 esiintymistä eri puolille Suomea. Noin 70 prosenttia vierailuista kohdistui kouluihin. Vuonna 2012 pilotoitu Kirjailija joka kouluun – En författare till varje skola tavoitti yhteensä 6500 oppilasta, mm. harvaanasutuilta alueilta ja pieniltä kyläkouluilta. Lukukeskuksen tehtävä kirjailijavieraiden välittäjänä on korvaamaton erityisesti kirjastoille ja kouluille maakunnissa. Vierailut ovat ekonomisen tapa välittää taidetta ja kulttuuria lapsille ja nuorille alueellisesta tai sosiaalisesta taustasta riippumatta.

Keväällä 2012 avattu kirjailijatietokanta on ollut merkittävä askel kirjailijavierailujen kehittämisessä. Myös pysyvän kulttuurituottajan palkkaaminen on varmistanut palvelun sujuvuuden ja tehokkuuden sekä lisännyt tilauksia.

Juhlavuonna Lukukeskus oli hyvin esillä mediassa, koulutustilaisuuksissa ja päättäjien keskuudessa. Lukukeskus alkoi profiloitua asiantuntijajärjestönä, joka välittää mm. tutkimukseen perustuvaa tietoa lukemisesta ja lukutaidosta sekä antaa lausuntoja niihin liittyen. Tämä ilmeni mm. radio- ja tv-haastatteluina, maakuntakirjastojen ja ELY-keskusten koulutussisältöinä sekä eduskunnan keskusteluissa.

Lukukeskuksen julkaisut ovat ainutkertaisia koko Euroopan mittakaavassa. Esimerkiksi kirjallisuuskritiikin verkkolehden Kiiltomato.net – Lysmasken tavoitti vuonna 2012 yli 125 000 yksilöityä eri kävijää. Kiiltomaton verkkosivuille tehtiin vuoden 2012 aikana yhteensä 197 000 käyntiä (+ 32 % edellisvuoteen verrattuna) eli keskimäärin noin 540 käyntiä päivässä. Lukufiilikseen ja Vinskiin puolestaan kirjoittivat useat sadat lapset ja nuoret.

Lukukeskus on kahden viimeisen vuoden aikana tasapainottanut talouttaan ja vahvistanut perusrahoitustaan. Se on edellyttänyt edunvalvontaa, joka tuotti vuonna 2012 hyvän tuloksen: sekä sivistysvaliokunta että valtiovarainvaliokunta huomioivat lausunnossaan ja mietinnössään Lukukeskuksen työn merkityksen sekä lukutaidon heikkenemisen. Eduskunta myönsi Lukukeskukselle 30 000 euron lisämäärärahan, joka tarkoittaa noin 22% korotusta yleisavustukseen. Myös Lukukeskuksen tavoite saada oma rivi lukemisen edistämiseksi valtion talousarvioon huomioitiin.

Samanaikaisesti toiminta on fokusoitunut, tavoitteet kirkastuneet ja asema vahvistunut. Vuosi 2012 on osoittanut Lukukeskuksen tarpeellisuuden. Se on

Suomen ainoa järjestö, jonka tehtävä on lukemisen ja lukutaidon edistäminen. Sen toiminta on pysyvää ja samalla ketterää, ja henkilökunta ja hallitus laajasti verkottuneita suomalaisella kulttuuri- ja koulutus kentällä. Eri toimintamuotojen kautta Lukukeskus tavoittaa vuosittain parisataatuhatta suomalaista.

Anu Laitila

2. Kirjailijavierailut

2.1. Vierailumäärän kasvu

Lukukeskus välitti tilaajille vuonna 2012 yhteensä 404 kirjailijavierailua. Tilaisuuksien määrä oli 870. (Vuonna 2011: 287 vierailua ja 666 esiintymistä). Vierailuja teki yhteensä 184 eri kirjailijaa (edellisvuonna 172 eri kirjailijaa). Näin ollen tilausten määrä kasvoi 41% ja esiintymisten määrä 31%. Lukuihin sisältyvät myös projektirahoilla tuetut vierailut, kuten edellisinäkin vuosina.

Lukukeskus sopi esiintymisjärjestelyistä ja teki sopimuksen kirjailijan ja tilaajan kanssa. Se maksoi palkkion kirjailijalle välittömästi esiintymisen jälkeen ja laskutti tilaajaa kuluista jälkikäteen. Erityisesti kirjastoille palvelu on todella tärkeä taloushallinnon sujuvuuden vuoksi. Lisäksi Lukukeskuksella on runsaasti hiljaista tietoa kirjailijoiden saatavuudesta ja toiveista.

Syksyllä 2012 siirryttiin sähköiseen palautteenantoon. Vierailuista koostetaan jatkossa vuosittaiset palauteraportit.

Kirjailijavierailut	2012 Tilausten määrä	2012 Tilaisuuksien määrä	2011 Tilausten määrä	2011 Tilaisuuksien määrä	2010 Tilausten määrä	2010 Tilaisuuksien määrä
<u>Koulut</u>	-	-				
Alakoulu	157	446	103	326	74	246
Yläkoulu	63	196	23	81	62	203
Lukio ja ammattioppilaitokset	21	37	22	56	17	42
Kouluvierailut yhteensä	241	679	148	463	153	491
% kaikista vierailuista	60	78	52	70	56	74
<u>Muut vierailut</u>	-	-				
Kirjastot/työväenopistot	139	167	111	172	104	140
Muut	24	24	28	31	15	35
Muut vierailut yhteensä	163	191	139	203	119	175
% kaikista vierailuista	40	22	48	30	44	26
Kaikki esiintymiset yhteensä	404	870	287	666	272	666

2.2 Kirjailijavierailu-uudistus

Wihurin ja Kordelinin säätiöiden avustukset ovat mahdollistaneet kirjailijavierailu-uudistuksen. Suurin osa kehittämistä on ollut tietokannan luominen vierailuja tekeville kirjailijoille osoitteessa: www.lukukeskus.fi/kirjailijatietokanta Palvelulle tuotettiin myös suomen- ja ruotsinkieliset esitteet.

Keväällä 2012 avattu kirjailijatietokanta on parantanut palvelua merkittävästi. Tällä hetkellä tietokannassa on taustatiedot noin 380 kauno-, tieto- ja näytelmäkirjailijasta, käsikirjoittajasta, kääntäjästä, sarjakuvantekijästä ja kuvittajasta. Kirjailijat itse ovat kirjoittaneet esittelynsä ja vierailutietonsa sekä koonneet tuotanto- ja linkkitiedot.

Taustatietoja ja uusia tekijöitä päivitetään koko ajan. Tietokannassa on hakutoiminnot esiintymispaikan ja lajin mukaan. Tietokannan yhteydessä käyttöön otettiin myös uusi sähköinen tilausjärjestelmä. Yhteydenpito tilaajan ja Lukukeskuksen välillä käydään nykyisin verkossa.

Osana kehittämistyötä uudistettiin palautejärjestelmä, joka on nyt toteutettu Survey Monkey -kyselytyökalulla. Jatkossa palautteesta kootaan vuosittaiset yhteenvedot. Suunnitelmallinen toiminnan arviointi antaa oikean kuvan vierailujen tarpeesta ja kehittämissuunnasta.

2.3 Kirjailija joka kouluun – En författare till varje skola

Lukukeskus pilotoi suomenkielisen Kirjailija joka kouluun -hankkeen vuonna 2012. Kahdeksan nuortenkirjailijaa teki kiertueen Itä-Suomen peruskouluihin. Mukana olivat kirjailijat Vilja-Tuulia Huotarinen, Markku Karpio, Pasi Lönn, Seita Parkkola (Vuorela), Salla Simukka, Marja-Leena Tiainen, Mika Wickström ja Tapani Bagge.

Kohderyhmänä olivat 5.–9. luokkalaiset, jotka ovat lukijoina erityisen kriittisessä iässä. Kiertueilla pyrittiin tavoittamaan myös pienet kyläkoulut, joissa kulttuuritarjonta on vähäistä tai kaukana.

Suomenkieliset kiertueet kestivät 3–5 päivää. Hanke tavoitti 26 eri kuntaa, 61 koulua ja 4122 oppilasta. Yksittäisiä esityksiä oli kaiken kaikkiaan 93. Kirjailija joka kouluun toteutettiin yhteistyössä kuntien sivistysjohtajien kanssa. Suomenkielisiä vierailuja rahoittivat OKM ja Wihurin säätiö. Lisäksi kuluja katettiin koulujen omavastuuosuudella, joka oli 1 e per oppilas.

Ruotsinkielisiä En författare till varje skola -vierailuja tehtiin syksyn 2012 aikana yhteensä 24 kouluun noin 10 kunnassa eri puolille Suomen ruotsinkielistä aluetta. Hanke tavoitti lähes 2484 oppilasta. Vierailut toteutettiin Svenska kulturfondenin tuella ja koulujen omavastuuosuuksilla. Ruotsinkieliset vierailut olivat lyhyempiä kuin suomenkieliset kiertueet käytännön järjestelyjen vuoksi.

Ruotsinkielisiä vierailuja tekivät lasten- ja nuortenkirjailijat Carina Wolff-Brandt, Staffan Bruun, Anna Gullichsen, Monica Vikström-Jokela, Ted Forsström, Kaj

Korkea-aho, Anna Härmälä, Henrik Huldén, Tove Appelgren, Malin Klingenberg, Mikaela Strömberg, Irmelin Sandman-Lilius, Maria Turtschaninoff ja Annika Luther.

Keväällä 2012 toteutettiin ruotsinkielisiä Möt författaren -vierailuja 24 kouluun Konstsamfundetin tuella. Ruotsinkielisten tilaisuuksia oli vuonna 2012 yhteensä 106. Syksystä 2012 alkaen kaikki subventoidut vierailut kouluihin on järjestetty Kirjailija joka kouluun – En författare till varje skola -ohjelman alla. Pitkän tähtäimen tavoitteena on saada valtio tukemaan kirjailijoiden kouluvierailuja, kuten tapahtuu esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa.

Osallistujilta edellytettiin vastaamista palautekyselyyn, jotta toimintamallia voitaisiin kehittää. Palaute oli erinomaista: vastanneista 60 prosentin mukaan hanke onnistui kiitettävästi ja 40 prosentin mukaan hyvin. Vierailut lisäsivät lukuintoa ja tavoittivat useita kyläkouluja. Lisäksi hankkeen konseptiin oltiin yleisesti ottaen tyytyväisiä.

Suomenkielistä hanketta koordinoi Eveliina Laurila ja ruotsinkielistä Barbro Enckell-Grimm.

LIITE 1. Kooste Kirjailija joka kouluun -palautteista.

2.4 Yhteistyö Espoon kaupungin kanssa: KULPS-vierailut

Espoon kaupunki on syksystä 2012 alkaen tarjonnut kaikille Espoon peruskoulujen 4. ja 8. luokille mahdollisuuden tilata kirjailijavieras Lukukeskuksesta. Kirjailijavierailut ovat uusi osa Espoon peruskouluille suunnatussa KULPS-tarjottimessa eli Kulttuuri- ja liikuntapolkusuunnitelmassa. Lukukeskuksen tarjottimessa on tällä hetkellä kymmenen suomenkielistä ja kolme ruotsinkielistä kirjailijaa: Reeta Aarnio, Aleks Delikouras, Annina Holmberg, Riina Katajavuori, Ansu Kivekäs, Siri Kolu, Raili Mikkanen, Mika Wickström, Wilson Kirwa, Elena Mady, Henrika Andersson, Kaj Korkea-aho ja Annika Sandelin.

Vierailutoiminta integroidaan myös KULPS:in Kirjastopolkuun. Lukukeskus tuottaa Espoon kirjastoihin "Kirjailijakouluja", joissa kirjailijat vetävät työpajoja 4. tai 8. luokan oppilaille. Kirjailijakouluja vetävät kuusi suomenkielistä ja yksi ruotsinkielistä kirjailijaa: Reeta Aarnio, Tuutikki Tolonen, Johanna Venho, Anu Holopainen, Hanna Marjut Marttila, Antti Halme ja Robin Valtiala.

Yhteistyö Espoon kaupungin kanssa antaa toimivan mallin kehittää yhteistyötä myös muiden Suomen kuntien kanssa. KULPS-yhteistyöstä saadut ensimmäiset kokemukset ovat olleet erinomaisia, ja palaute hyvin kiittävää. Syksyn aikana KULPS-vierailuja oli yhteensä 48.

Yhteistyön on alustavasti sovittu kestävän ainakin kaksi vuotta. Toivomme Espoon kouluvierailujen jatkuvan myös sen jälkeen.

2.5 Novelli palaa -hanke, yhteistyö Nuoren Voiman Liiton kanssa

Suomen Kulttuurirahaston Katapultti-avustuksella toteutettava Novelli palaa -hankkeen kirjailijavierailut toteuttaa Lukukeskus. Koko hankkeesta vastaa Nuoren Voiman Liitto. Vierailuja koordinoi syksyn 2012 aikana Lukukeskuksessa Eveliina Laurila. Neljä kiertuetta on tehty tammi-helmikuussa 2013.

Vierailun jälkeen työskentelyä kannustetaan jatkamaan mm. arvosteluilla, analyyseilla ja esseillä. Parhaat tekstit julkaistaan Novellitietopankissa www.novelli.fi. Oppilaat voivat myös osallistua nuorille suunnattuun kirjoituskilpailuun.

2.6 Taiteiden yön Runotusina

Lukukeskus järjesti perinteisen Taiteiden yön runotilaisuuden yhteistyössä Rikhardinkadun kirjaston kanssa. Aiemmin Helsinkiin keskittyvän tapahtumatoiminnan resurssit on tästedes suunnattu valtakunnalliseen työhön. Rikhardinkadun kirjaston kanssa tehtävää yhteistyötä kuitenkin jatketaan sen suosion vuoksi. Taiteiden yönä 23.8.2012 runojaan luki 12 kirjailijaa. Tilaisuuden juonsi ja kirjailijat haastatteli kirjallisuudentutkija Sakari Katajamäki.

3. Lukukampanjat ja -hankkeet

3.1 Lukuviikko: Kaiken maailman tietoa – All världens kunskap Tietokirjailijavierailut kouluihin

Lukuviikko on lukemisen teemaviikko, jota vietettiin vuonna 2012 ensimmäistä kertaa Kirjan ja ruusun päivän yhteydessä, 23.4.–29.4.2012. Teemana oli tietokirjallisuus.

Lukuviikoksi tuotettiin oppituntivinkit 1–2-, 3–4- ja 5–6-luokkalaisille, yläkouluille, lukioille ja ammatilliselle oppilaitokselle. Opettajien testaamat oppituntivinkit olivat ladattavissa suomeksi ja ruotsiksi Lukukeskuksen kotisivuilta.

Vinski ja Lukufiilis julkaisivat Lukuviikon teemanumerot, joissa käsiteltiin tietokirjallisuutta. Lukuviikon numeroiden levikki on vuosittain noin 1000 kpl enemmän kuin normaaleissa numeroissa.

Osana Lukuviikon ohjelmaa kouluille järjestettiin kilpailu, jossa luokat kokosivat TOP 5 tietokirjat -listan. Osallistuneiden luokkien kesken arvottiin kuusi tietokirjavierailua. Tietokirjailijavierailut katettiin Suomen tietokirjailijoiden myöntämällä avustuksella, joka oli myönnetty aiemmin Nuolenpääkirjoituksesta Wikipediaan -hankkeelle.

Lukukeskus tuotti Lukuviikoksi kolme näytösluontoista kirjailijavierailua Annantalolle, joihin kutsuttiin oppilasryhmien lisäksi myös päättäjiä. Tilaisuuksissa

esiintyvät Siri Kolu, Karo Hämäläinen ja Salla Savolainen sekä Monica Vikström-Jokela.

Loppuvuonna 2012 käynnistettiin Lukuviikon uudistaminen. Ulkopuolisena konsulttina toimii Mari Alijoki / Noogon Oy. Lukuviikon konseptia terävöitetään, sisältöä monipuolistetaan, viestintää tehostetaan ja kampanjalle kerätään yhteistyöverkosto mm. kustantajista.

3.2 Kirja joka muutti elämäni

Lukukeskus julkisti vuonna 2012 avoimen kirjoituskutsun teemasta "Kirja, joka muutti elämäni". Osallistumisaika päättyi 31.8.2012. WSOY julkaisee helmikuussa 2013 teksteistä kirjan, johon tulee lukijatarinoiden lisäksi tekstejä myös ammattikirjailijoilta sekä muilta vaikuttavilta henkilöiltä, kuten Sixten Korkmanilta ja Jari Sinkkoselta. Kirjan ovat toimittaneet Anu Laitila ja WSOY:n kustannustoimittaja Silja Koivisto.

Idea sai alkunsa Edinburghissa toimivan, lukemista, kirjallisuutta ja kirjoittamista edistävän Scottish Book Trustin projektista The Book That Changed My Life.

Yle Kulttuuri tuotti kesällä 2012 samannimisen radiosarjan, jonka jaksujen päätteeksi kerrottiin mahdollisuudesta lähettää aiheesta oma teksti Lukukeskukseen. Radiosarjassa vaikuttavista kirjoista kertoivat mm. Irja Askola, Ville Ranta ja Susanna Kuparinen. Yle Radio 1:n sarjan tuottivat Nina Naakka ja Sari Siekkinen.

4. Asiantuntijuus

4.1 Luennot ja muut esiintymiset

Toiminnanjohtaja on puhunut syksyn 2012 aikana lukemisesta ja lukutaidosta Äidinkielen opettajain foorumissa, Mikkelin, Lahden, Kuopion, Vaasan, Turun ja Porvoon maakuntakirjastopäivillä, Etelä-Savon ELY-keskuksen ja Aluehallintoviraston mediakasvatuspäivässä, Turun kirjamesujen tiedotustilaisuudessa sekä Helsingin yliopistossa kasvatustieteen laitoksella.

Luennot jatkuvat alkuvuodesta 2013.

4.2 Kansainvälinen toiminta

Toiminnanjohtaja suoritti vuonna 2012 loppuun European Diploma in Cultural Project Management -ohjelman. Osana tutkintoa Laitila teki selvityksen "Creative Reading in Europe – Finland and European Models of literature and reading promotion." Selvitys käsittelee mm. lukemisen edistämistä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Skotlannissa. Selvitys on julkaistu Lukukeskuksen verkkosivuilla, ja

siihen on viitattu mm. Maud Hellin Ruotsissa ilmestyneessä teoksessa *Författarbesök i skolan*.

Koulutuksen yhteydessä Lukukeskus verkostoitui useisiin eurooppalaisiin, lukemista edistäviin järjestöihin, kuten Ruotsin Författarcentrumiin, Norjan Forfattersentrumiin ja Läs-järjestöön, Skotlannin Scottish Book Trustiin, Saksan Stichtung Leseniin, Hollannin Stichting Lezeniin, Englannin Book Trustiin ja Puolan ABCXXI Säätiöön.

Lukukeskus osallistui myös Kyproksella järjestettyyn Literacy for All -konferenssiin. Siellä Euroopan Komissio julkaisi asiantuntijaryhmän laajan raportin toimenpiteistä, miten heikentyneen lukutaidon tilaan tulee puuttua. Lukutaidon ja lukemisen edistämisen ei nähty olevan pelkästään opettajien ja kirjastojen työtä, vaan se koskettaa koko yhteiskuntaa – kuten järjestöjä, yrityksiä, mediaa ja päättäjiä.

Lukukeskus on mukana myös EU:lle lähetetyssä LitPart-hankehakemuksessa "associated partner" -statuksella. Hankkeessa rahoitettaisiin lukutaidon kansainvälinen tohtorihjelma. Sen suomalainen osapuoli on Jyväskylän yliopisto. Hankesuunnitelmasta on vastannut Kölnin yliopisto.

4.3 Äidinkielen opettajain foorumi 1.–2.8.2012

Juhlavuoden kunniaksi Lukukeskus oli kertaluonteisesti mukana järjestämässä Äidinkielen opettajain foorumia yhteistyössä Opetushallituksen ja Äidinkielen opettajain liiton kanssa. Teemana oli lukeminen ja kirjallisuus. Lukukeskus vastasi mm. tilaisuuden kirjailijaesiintymisistä. Foorumiin osallistui 250 äidinkielen ja kirjallisuuden opettajaa eri puolilta Suomea. Tilaisuus oli erittäin onnistunut sisällöllisesti, ja palautteissa kiitettiin erityisesti kirjailijoiden osuuksia. Jatkossa Lukukeskus on mukana foorumissa näytteilleasettajana ja konsultoi järjestäjiä ohjelmassa.

4.4 Jäsenyydet

Lukukeskukselta on edustaja Music Finlandin Vaahto - valtakunnallinen tuottaja- ja välittäjähankeeseen ohjausryhmässä, Sastamalan Vanhan kirjallisuuden päivien ohjelmatoimikunnassa, Kirjastot.fi:n Kirjasammon toimituskunnassa ja Turun kirjamesujen päätoimikunnassa.

Lukukeskus on myös Kulttuurikaikille -palvelulle perustetun Kulttuurikaikille tuki ry:n yhteisöjäsen yhdessä kuuden muun kulttuurialan yhdistyksen kanssa.

Lehdet ovat Kulttuuri-, tiede- ja mielipidelehtien liiton Kultti ry:n jäseniä. Lisäksi toiminnanjohtajalla on useita kulttuurialan luottamustehtäviä.

Vuonna 2012 Lukukeskus oli mukana myös kirjallisuusjärjestöjen yhteisessä Myytti lukukansasta -kampanjassa. Sen tarkoituksena oli edistää kirjallisuuden ja sen tekijöiden, lukemisen sekä kirjastojen asemaa Suomessa. Kampanjaan osallistuivat

Lukukeskuksen lisäksi Suomen kirjastoseura, Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat ry, kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto, Suomen Kirjailijaliitto ry, Suomen tietokirjailijat ry, Finlands svenska författareförening rf ja Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry.

5. Julkaisutoiminta

5.1 Kiiltomato.net–Lysmasken: Kirjallisuuskritiikin verkkolehti www.kiiltomato.net

Kirjallisuuskritiikin verkkolehti Kiiltomato.net–Lysmasken (<http://www.kiiltomato.net>) etsii hehkuunsa kirjoja, jotka ansaitsevat enemmän huomiota. Kiiltomato tarjoaa vaihtoehdon niin päivälehtien kuin aikakauslehtienkin kritiikille. Kiiltomadossa on mahdollista arvioida teoksia perehtyneesti ja laajemmin kuin päivälehtikritiikissä. Kiiltomadon kritiikit palvelevat valtakunnallisesti, ja Lysmaskenin ruotsinkieliset kritiikit toimivat tärkeänä kulttuurisena siltana myös muihin maihin.

Vuoden 2012 aikana julkaistiin 191 kritiikkiä, joista vajaat 50 oli ruotsinkielisiä. Verkkolehdessä oli vuoden lopussa yli 2500 arvostelua, joista noin viisisataa on kirjoitettu ruotsiksi. Arvosteluja julkaistiin normaaliaikaan neljä viikossa (yksi ruotsiksi). Kesällä toteutettiin perinteinen ja hyvää palautetta saanut kesäklassikkosarja.

Vuoden aikana painopisteenä oli edellisvuoden tapaan lyriikka; runoarvosteluja julkaistiin halki vuoden pääasiassa maanantaisin. Kiiltomadossa on arvioitu teoksia vajaalta kahdeltasadalta eri kustantajalta, joista lähes neljäkymmentä on ruotsinkielisiä.

Vuonna 2012 pääkirjoituksia julkaistiin kerran kuukaudessa heinäkuuta lukuun ottamatta. Kaikki pääkirjoitukset julkaistaan sekä suomeksi että ruotsiksi. Kirjoittajina toimi kirjailijoita, tutkijoita, toimittajia ja muita kirjallisuuden ja kulttuurialan asiantuntijoita.

Pääkirjoituksissa käsiteltiin muun muassa klassikkojen uudelleenkäynnöksiä, Frankfurtin kirjamesujen teemamaahanketta ja lakia taiteen edistämiskeskuksesta. Laajaa kirjallisuuskeskustelua herätti Tommi Parkon runopalkintojen keskittymistä käsitellyt pääkirjoitus. Ks. LIITE 2. Pääkirjoitusten kirjoittajat ja aiheet.

Kaskas-runoilijagalleriassa esitellään tällä hetkellä 148 nykyrunoilijaa ja ruotsinkielisessä Knäpparessa 41 suomenruotsalaista runoilijaa. Runoilijatiedot päivitettiin vuonna 2011.

Kirjallisuusalan toimijat tiedottavat Kiiltomadon ilmoitustaululla aktiivisesti muun muassa uusista tapahtumista, kirjoituskursseista ja -kilpailuista.

Kiiltomato.netin päätoimittajana vuonna 2012 toimi kirjailija, toimittaja Karo Hämäläinen. Lysmaskenin toimitussihteeri oli kulttuuritoimittaja Ann-Christine Snickars. Toimituskuntaan kuuluivat lisäksi kirjallisuudentutkija, FT Sanna Nyqvist, kirjallisuudentutkija, FT Outi Oja, FILI:n projektikoordinaattori Tiia Strandén ja kirjailija, OTT Jarkko Tontti. Kuvatoimittajan tehtävää hoiti toimistos sihteeri Seija Haapakumpu. Teknisestä toteutuksesta vastasi Janne Räikkönen (Light Movement).

Vuonna 2012 Kiiltomatoa avusti 70–80 kriitikkoa ja muuta asiantuntijaa. Joukossa on kokeneita ammattikriitikoita sekä tutkijoita, jotka ovat erikoistuneet arvostelemansa teoksen aihepiiriin, kirjailijoita ja vasta uransa alkuvaiheessa olevia arvostelijoita. Koko toiminnan aikana Kiiltomatoa on avustanut noin 300 kriitikkoa, joista noin 40 kirjoittaa ruotsiksi. Kaikille avustajille maksetaan kirjoituspalkkio.

Kiiltomato tavoitti vuonna 2012 yli 125 000 yksilöityä eri kävijää (lähde: Google Analytics). Kiiltomadon verkkosivuille tehtiin vuoden 2012 aikana yhteensä 197 000 käyntiä (+ 32 % edellisvuoteen verrattuna) eli keskimäärin noin 540 käyntiä päivässä. Sivunlatauksia tehtiin 325 000 kappaletta (- 14 %).

Ilmainen ja lähes kaikkien ulottuvilla oleva Kiiltomato palvelee kirjallisuudesta kiinnostuneita eri puolilla Suomea ja maailmaa. Kiiltomadossa käytiin Ruotsista yli 6000 kertaa, mikä vastaa 3,0 prosenttia kaikista käynneistä. Ruotsin jälkeen eniten käynnejä tuli Saksasta (1800) ja Isosta-Britanniasta (600).

Koska kaikki Kiiltomadossa julkaistut arvostelut säilyvät arkistossa, Kiiltomato osaltaan pidentää kirjan elinkaarta. Huomattava osa Kiiltomadon lukijoista käyttää juuri kritiikkiarkistoa.

5.2 Lukufiilis – kirjallisuudesta nuorille ja nuorilta

Lukufiilis on löytänyt vahvan linjansa innovatiivisena ja yllätyksellisenä kirjallisuuslehteä, jota tehdään nuorille, nuorten ehdoilla ja nuorten voimin. Lukufiilis pysyy tiukasti kiinni ajassa ja ajan ilmiöissä unohtamatta klassikoita ja kirjallisuuden perinteitä, joita lähestytään tuoreesta näkökulmasta.

Kirjoittajaverkoston selvä enemmistö on 13–19-vuotiaita nuoria. Avustajaverkosto kattaa maantieteellisesti melko hyvin koko Suomen. Verkosto uudistuu jatkuvasti nuorten kasvaessa ohi Lukufiilis-iän. Vuoden 2012 aikana Lukufiiliksellä oli liki sata kriitikkoa ja muuta avustajaa, joista valtaosa opiskeli lukiossa, ammattioppilaitoksessa tai yläkoulussa.

Lukufiilisen toimittamisessa noudatettiin sekä tuttuja palstoja ja juttutyyppejä että ideoituin uusia. Lehden ideana on olla juuttumatta mihinkään tiettyyn muottiin, vaan kehittyä jatkuvasti tarpeiden, toiveiden ja tavoitteiden mukaan.

Eniten palstatilaa sai uuden kaunokirjallisuuden arviointi sekä kirjailijoiden haastattelut ja muut puheenvuorot. Kannet suunnitteli lehden taittaja. Lukufiilis arvioi ja esitteli vuoden aikana noin 90 teosta.

Vuoden ensimmäinen Lukufiilis keskittyi novelleihin. Mukana oli niin novellistiikkaan perehtyneiden kirjailijoiden tekstejä kuin nuorten kirjoittajien mininovellejakin. Toisessa numerossa käsiteltiin tietoa ja tietokirjallisuutta eri näkökulmista. Kolmas numero juhlisti 40-vuotiaasta Lukukeskusta keskittymällä erityisesti lukijuuteen. Vuoden neljäs numero oli omistettu poikkitaiteelle. Jutuissa runo kohtasi kuvan, tanssin ja ilma-akrobatian.

Vuonna 2012 Lukufiiloksen nettisivuilla ilmestyivät lehtien kirja-arviot ja jokaisen lehden ilmestyessä sen teemoihin liittyvä kolumni. Kolumneja ovat kirjoittaneet niin ammattikirjoittajat kuin nuoret avustajatkin. Lukufiiliksellä on myös tiedottamista varten oma Facebook-sivu, jonka tykkääjämäärä kasvaa tasaisesti.

Lukufiilis osallistui Turun kirjamesuille yhteistyössä paikallisten äidinkielenopettajien kanssa järjestämällä suursuosion saaneen kirjallisuusväittelyn aiheesta "Paranormaali romantiikka nuortenkirjallisuudessa". Väittely oli uusi ja innostava tapa käsitellä kirjallisuutta ja sitä aiotaan hyödyntää ehdottomasti jatkossakin.

Helsingin kirjamesuilla Lukufiiloksen ohjelmassa oli haastatteluja, joissa nuoret haastattelivat kirjailijoita ja lisäksi päätoimittaja Vilja-Tuulia Huotarinen ja toimitussihteeri Salla Simukka haastattelivat nuoria näiden lempilukemisesta.

Päätoimittajana toimi kirjailija Vilja-Tuulia Huotarinen ja vastaava toimittajana ja toimitussihteerinä kirjailija Salla Simukka. Toimituskunnan nuoria jäseniä olivat koululainen Isla Parkkola ja lukiolaiset Saana Annala, Ronni Läpinen, Tuure-Eerik Niemi ja Laura Kurki. Muut jäsenet olivat kustantaja Jukka Ihanus, kriitikko Marika Riikonen, kirjallisuudenopiskelijat Maija Jelkänen ja Maija Norvasto, äidinkielen opettaja Tiina Kokkonen ja kirjastonhoitaja, kirjavinkkari Reetta Saine.

Lukufiiloksen taittaja oli Heikki Sallinen (Logopolis Oy) ja kustantaja Stellatum Oy.

Keskimääräinen painosmäärä oli 1500 kappaletta. Keskimääräinen maksullinen levikki oli 1350 kappaletta.

5.3 Vinski – lasten kirjallisuuslehti

Vinski on 7–12-vuotiaiden kirjallisuuslehti, joka innostaa lukemaan, kirjoittamaan, ajattelemaan kriittisesti ja kiinnostumaan laajasti kirjallisuuden kentästä. Pääkohderyhmä ovat ahmimisikäiset, lukemisesta ja tarinoista innostuneet lapset, mutta lehti tarjoaa kirjallisuus- ja sanataidemateriaalia myös koulujen ja sanataidekoulujen käyttöön.

Lehti sisältää tietoa kirjoista, kirjallisuudesta, kirjailijoista, kuvittajista sekä monenlaista aihepiiriinsä liittyvää tekemistä ja pohdittavaa. Vinskin sävy on iloinen, lasta kannatteleva, helposti lähestyttävä sekä omaan tekemiseen innostava. Vinskin pääasiallisia tilaajia ovat yksityishenkilöiden lisäksi kirjastot ja koulut.

Vuoden 2011 lopulla Vinskissä aloitettiin useita uudistuksia, joilla kaikilla oli sama

tavoite: lisätä Vinskin lapsilähtöisyyttä ja lukijoiden osallistumismahdollisuuksia. Toinen keskeinen painotuspiste on ollut lehden visuaalisen ilmeen kriittinen pohtiminen ja kehittäminen, sekä kuvitusten ja kuvittajien nostaminen enemmän esille.

Vuoden 2012 aikana monet uusista palstoista vakiintuivat ja löysivät muotonsa (esim. Piirrä mukana, Oudot olennot, Heppa, Listan kanssa kirjastoon, Omat jutut, Kirjavinkki, Mieli-pidesivu jne), muutamat jatkoivat aktiivista prosessiaan (Kirjoita-palsta, lehden "iso juttu", Sanojen salapoliisi selvittää, lukijoiden toivejutut, tehtävät lukijoille, Lue runo jne), muutamat jäivät kehittelytaulle (esim. filosofia, eri puolilla Suomea toimivien sanataideryhmien esittelyt).

Lehden sisällön vuorovaikutteisuutta on lisätty: jutun yhteyteen on jätetty konkreettisesti tyhjä tila omaa kirjoittamista varten. Lukijoita on myös rohkaistu kirjoittamaan ja piirtämään Vinskin vakituisille palstoille (Vitsi, Kauhujuttu, Mieli-piteet, Omat jutut). Tästä on saatu hyvää palautetta niin lukijoilta kuin kasvattajilta, jotka käyttävät lehteä osana äidinkielen opetusta.

Vinskiin kirjoitti vuonna 2012 yhteensä 171 lasta. Lisäksi Vinskiä avustivat kahdeksan koululuokkaa, seitsemän sanataideryhmää, kolme sarjakuvaryhmää ja 16 aikuista.

Vuonna 2012 Vinskin päätoimittaja oli kirjailija Reetta Niemelä. Vastaava toimittaja ja toimitussihteeri oli kirjailija, sanataidopedagogi Tuutikki Tolonen. Toimituskuntaan kuuluivat lisäksi tutkija ja kriitikko Päivi Heikkilä-Haltonen, kustantaja Jukka Ihanus, kirjaston lasten ja nuorten vastaava Marita Nuto Helsingin kaupunginkirjastosta, sanataideohjaaja Maami Heikkinen, luokanopettaja, oppikirjailija Minna Katajamäki sekä luokanopettaja, oppikirjailija, netlibris-koordinaattori Henna Ylihärsilä.

Vinskin numerot 1 ja 2 taittoi Mari Luukkonen (Mainostoimisto DS&M) ja numerot 3 ja 4 Krista Tammisto (DS&M Publishing Oy).

Vinskin kustantaja oli Stellatum Oy. Keskimääräinen painos oli 1700 kpl ja maksullinen levikki 1550 kpl.

6. Viestintä

Lukukeskus uudisti visuaalisen ilmeensä vuoden 2012 aikana: järjestön logoa raikastettiin ja uusi ulkoasu ulotettiin edellisvuonna luoduille verkkosivuille. Lisäksi tilattiin Lukukeskus-esite ja kirjailijavierailuille luotiin suomen- ja ruotsinkieliset esitteet.

6.1 Medianäkyvyys

Lukukeskus on ollut erittäin hyvin esillä eri medioissa. Toiminnanjohtaja kirjoitti mm. Helsingin Sanomien Vieraskynään 31.5.2012 aiheesta "Luova lukeminen

hyödyttää läpi elämän”. Artikkelia suositteli facebookissa yli 800 lukijaa.

Lisäksi Helsingin Sanomat, Turun Sanomat, Aamulehti, Salon seudun sanomat ja useat muut maakuntalehdet ovat julkaisseet Lukukeskuksen toimintaan liittyviä juttuja – Turun Sanomat mm. kaksi laajaa artikkelia syys-lokakuussa.

Toiminnanjohtaja on puhunut lukutaidosta ja lukemisesta mm. Radio Suomen Ajantasassa, Radio Yle Radio 1:n Kultakuumeessa ja MTV3:n uutisissa. Lukukeskuksen puheenjohtaja, kirjailija Timo Parvela on puolestaan esiintynyt mm. Yle 1:n uutisissa, MTV3:n Huomenta Suomessa ja Radio Suomessa Lukukeskukseen ja lukemiseen liittyvissä yhteyksissä.

Lukukeskuksella on Facebookissa 500 tykkääjää ja Kiiltomadolla 1600 tykkääjää. Vinskillä ja Lukufiiliksellä kummallakin on noin 300 tykkääjää.

6.2 40-vuotisjuhlaseminaari: Tulevaisuuden lukija

Lukukeskus vietti 40-vuotisjuhlaansa järjestämällä seminaarin ”Tulevaisuuden lukija”. Tilaisuudessa esitti tervehdyksensä valtiosihteeri Jarmo Lindén ja teemasta ”Lukuharrastus muutoksen kourissa” puhui yliopistonlehtori Sari Sulkunen Jyväskylän yliopistosta. Tilaisuudessa nauhoitettiin suorana lähetyksenä Radio Suomen Taustapeilin pyöreä pöytä. Elävän yleisön edessä lukemisen tulevaisuudesta väittelivät Kaarina Hazard, Pekka Seppänen ja Maija Vilkkumaa. Lukutoukkien puhetta johti Pauli Aalto-Setälä.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran juhlasalissa nauhoitettu lähetys radioitiin pyhäinpäivänä la 3.11. Keskustelu oli kuunneltavissa Yle Areenassa marraskuun ajan.

6.3 Helsingin kirjamesut ja muut tapahtumat

Lukukeskus osallistui Helsingin kirjamesuille 25.-28.10.2012 yhteisellä osastolla kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestön Sanaston kanssa. Lukukeskuksen vastuulla oli tuottaa osaston ohjelma. Messujen aikana yhteensä 54 nuorta yläkoulusta, lukiosta ja ammatillisesta oppilaitoksesta haastatteli kirjailijoita tai oli itse haastateltavana lempikirjoistaan. Oppilaat suorituivat tehtävästä erinomaisesti. Myös kirjailijat olivat otettuina hyvin valmistelluista kysymyksistä ja kiinnostavista keskusteluista.

Lisäksi osastolla oli lapsille suunnattu Vinski-onginta, jossa onkeen tarttui erilaisia kirjoitustehtäviä.

Lukukeskus ja Sanasto lahjoittivat ennen messuja vapaalippuja Helsingin ja Vantaan lastenkodeille heidän toiveidensa mukaisen määrän.

Lukufiilis oli ohjelmallaan mukana Turun kirjamesuilla lokakuun alussa, ks. kohta Lukufiilis 5.2.

Lukukeskus oli näytteilleasettajana myös Äidinkielen opettajain foorumissa sekä espoolaisille opettajille suunnatussa KULPS-iltapäivässä.

7. Hallinto ja talous

7.1 Hallitus

Lukukeskuksen hallitus koostuu jäsenjärjestöjen edustajista. Hallituksen puheenjohtajana toimi kirjailija Timo Parvela (Suomen Kirjailijaliitto) ja varapuheenjohtajina kirjailija Thomas Brunell (Finlands Svenska Författareförening) sekä toimittaja Elina Lappalainen (Suomen arvostelijain liitto). Muut jäsenet olivat tietokirjailija Niklas Bengtsson (Suomen tietokirjailijat), Marika Helovuo (Suomen kirjastoseura), suomentaja Arja Kantele (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto), kirjailija Ansu Kivekäs (Suomen Nuorisokirjailijat), äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori Hilikka Lamberg (Äidinkielen opettajain liitto), kirjailija Tittamari Marttinen (Suomen Kirjailijaliitto), kirjailija Annika Sandelin (Finlands Svenska Författareförening), toiminnanjohtaja Minna Sirnö (Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat) ja koulutuspäällikkö Tuija Tammelander (Kansanvalistusseura).

Hallitus kokoontui vuonna 2012 neljä kertaa. Lisäksi järjestettiin kaksi strategiakokousta. Osa hallituksen työskentelystä käytiin sähköpostitse. Lukukeskuksen vuosikokous pidettiin 28.3.2012 Helsingissä kirjailijatalo Villa Kivessä.

7.2 Henkilökunta ja toimisto

Kokopäiväisesti Lukukeskuksessa ovat työskennelleet toiminnanjohtaja Anu Laitila, toimistosihteerit Seija Haapakumpu sekä 30.7.2012 alkaen kulttuurituottaja Ulla Arkoma. Ruotsinkielisistä hankkeista, vierailuista ja käännöksistä on vastannut Barbro Enckell-Grimm ja Kirjailija joka kouluun sekä Novelli palaa -hankkeista Eveliina Laurila. Enckell-Grimm ja Laurila ovat työskennelleet tuntityösopimuksella.

Lisäksi Lukukeskuksessa ovat työskennelleet Esa Mäkijärvi 2.1.2012-9.3.2012 työelämävalmennussopimuksella, Tiina Tanttu 12.3.2012-11.6.2012 Helsingin yliopiston kotimaisen kirjallisuuden oppiaineen harjoittelijana sekä Emilia Viljanen, joka suoritti 100 h aineenopettajakoulutusharjoittelun Lukukeskuksessa keväällä 2012.

Tilintarkastuksesta vastasi Tiliextra Oy. Toiminnantarkastajana oli yo-merkonomi Maija Haimi ja varatoiminnantarkastaja OTL Jukka Remes.

Kirjanpitopalvelut on ostettu tilitoimisto Consista Oy:lta. Toimistosihteerit Seija Haapakumpu on valmistellut kirjanpidon.

Lukukeskuksen toimisto sijaitsee kirjailijatalo Villa Kivessä osoitteessa Linnunlaulantie 7, Helsinki. Toimitilan vuokraa Kivi-talo Säätiö.

7.3 Talous

Lukukeskuksen yleistoiminnan tulot vuonna 2012 olivat 468 162 euroa ja menot 458 273 euroa. Tuloista 161 178 euroa, noin 34% oli läpikulkurahaa, joka tuli kirjailijavierailujen tilaajilta. Niillä katettiin vierailujen palkkio- ja matkakulut. Julkaisujen menot olivat yhteensä 78 865 euroa. Niihin kohdistettiin Lukukeskuksen tuloista (ilman kirjailijavierailujen läpikulkurahaa) noin 26%. Muut kulut aiheutuivat projektikuluista (20%), vakituisen henkilöstön palkkakuluista sekä muista yleistoiminnan kuluista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustus oli 4,4% Lukukeskuksen kokonaistuloista, muut OKM:n tuet huomioituina valtion tuen osuus kokonaisrahoituksesta oli 6,4%. Lisäksi Lukukeskuksen toimintaa rahoittivat Svenska kulturfonden, WSOY:n kirjallisuussäätiö, Konstsamfundet, Alfred Kordelinin rahasto ja Jenny ja Antti Wihurin rahasto. Tuloja saatiin myös kirjailijavierailujen palvelumaksuista, lehtien kustantaja Stellatumilta, ilmoitustuottoina Adlibrikseltä sekä jäsenjärjestöiltä jäsenmaksuina.

Vaikka Lukukeskuksen varsinainen tarkoitus ei ole voiton tavoittelu, tilinpäätös 2012 on ylijäämäinen 9 889 euroa. Yhdistys on onnistunut kahden viimeisen vuoden aikana tasapainottamaan taloutta ja saanut aikaan ylijäämäiset tilinpäätökset, mikä on välttämätöntä toiminnan turvaamiseksi ja oman pääoman sekä likviditeetin vahvistamiseksi. Näillä kahdella ylijäämäisellä tilinpäätöksellä hallitus on halunnut varautua vuoteen 2014, jonka on ennakoitu olevan haastava valtion rahoituksen osalta.

Vuonna 2012 kulttuurituottajan palkkauskuluja kevensivät huomattavasti Työ- ja elinkeinotoimiston sekä Helsingin kaupungin myöntämät palkkatuet. Palkkatuet on myönnetty myös vuodeksi 2013. Palkkatuki lakkaa vuonna 2014, mikä entisestään kasvattaa painetta henkilöstökulujen rahoituksessa. Vain rahoituksen asteittainen kasvu sekä riittävä taloudellinen puskuri turvaavat toiminnan jatkuvuuden tulevina vuosina.

Tulokseen positiivisesti vaikuttivat myös vuonna 2012 syksyllä aloitetusta uudesta toimintamuodosta KULPS:ista saadut palvelumaksut sekä toimitilamuutokseen varautuminen. Toimintasynergiaan tähdännyttä toimitilavaihdosta ei kuitenkaan vuonna 2012 tehty.

LIITE 1.

Palautteiden mukaan kiinnostus lukemiseen ja kirjallisuuteen lisääntyi:

*”Oppilaat lainasivat koulun kirjastosta kirjailijan kirjat loppuun, pääkirjaston kirjatkin osin varattu. Yleinen palaute oli, että kiva oli ja jaksoi hyvin kuunnella - se on jo todella paljon yläkoululaiselta!”
(Savonlinna, 8. luokat)*

*”Innosti varmasti lukemiseen ja kun hankimme kirjailijan teoksia koululle, ne varattiin heti esiteltäväksi.”
(Outokumpu, 5.-6.-luokat)*

*”Yksi oppilas luki [kirjailijan] koko tuotannon.”
(Ruokolahti, 5.-8.-luokat)*

”Kun vierailun yhtenä virallisena tavoitteena on lukuinnon lisääminen, niin voin todeta jo näin lyhyellä aikavälillä, että tavoite saavutettiin. Aika moni oppilas on kertonut, että haluaa lukea vierailulla olleen kirjailijan kirjan.”

*”Kirjailijavierailut innostavat oppilaita lukuharrastuksen piiriin ja kirjoittamisen saralle.”
(Juankoski, 5.-7.-luokat)*

*”Tämä antaa osaltaan syvyyttä lukuharrastukseen ja toimii innoittajana lukemiseen ja kirjoittamiseen.”
(Ristijärvi, 5.-9.-luokat)*

Myös pojat ja vähemmän lukevat innostuivat:

*”Muutama vähän lukeva on nyt lainannut ‘oikeita kirjoja’. Kiinnostus kirjoihin ja lukemiseen nosti päätään juuri pojilla: aihepiirit ja henkilöt!”
(Heinävesi, 5.-6.-luokat)*

”Uskon, että monella oppilaalla usko lukemiseen vahvistui ja toisaalta myös sellainen oppilas, joka ei lue paljoa sai ikään kuin ”synninpäästön” siitä, että

*näistä asioista voi kiinnostua myöhemminkin.”
(Ristijärvi, 5.-9.-luokat)*

*”Kirjailija otti hyvin huomioon kuulijoiden luokkatason ja puhui sille sopivasta aihepiiristä. Viittaukset urheiluun olivat yläasteikäisiä poikia ajatellen erinomainen ”koukku”.
(Mäntyharju, 5.-9.-luokat)*

Erityisesti kyläkoulut kiittelivät:

”Pienellä paikkakunnalla vierailijoita on harvoin, jolloin ne muodostuvat erityisen

*merkityksellisiksi koulukokemuksiksi oppilaille.”
(Valtimo, 5.-6. ja 8. luokat)*

"Helppo ja halpa keino saada jotain uutta periferiassa sijaitsevaan kouluumme."
(Miehikkälä, 5.–6.-luokat)

"Erityisen hienoa oli, että saimme kirjailijan pienelle kyläkoululle."
(Juuka, 3. –6.-luokat)

Lisäksi hankkeen toimintamalliin oltiin tyytyväisiä:

"Jos näin helposti saa oppilaan lukuelämykseen lisää ja tuo eri tavalla kirjallisuuden esiin oppilaille, niin kyllä varmasti haluan lisää tämäntyyppistä toimintaa. Kiitos tästä!"
(Miehikkälä, 5.–9.-luokat)

"Jos vain kunnalla olisi rahaa, olisi tällainen vierailu tervetullut vaikka joka vuosi!"
(Savonlinna, 8. luokka)

En del orter uppskattar svenskt program:

"Ett trevligt sätt för skolor att få kontakt med författare! Det finns ett stort behov att sporra läsning! Vi lever här i en miljö med stark påverkan av finskan."
(Virkby, åk 3-6)

Nyttan och nöjet är ofta ömsesidiga:

"Helt fantastiska elever. Jag har aldrig tidigare träffat på en sjätte klass med så inspirerande pojkar. Det var faktiskt en pojkklass med bara två flickor. Alla var pålästa och diskussionerna flödade i alla klasser. Fick flera mejl från skolan efter besöket."
(Billnäs, åk 6, författarrespons)

Författarbesöken har ofta mycket att ge också lärarna:

"Eleverna var mycket positiva till besöket, de beundrade författarens mod. Författaren använde en hel del humor och riktade sig verkligen till eleverna, så det var mycket lyckat. Han vågade också vara personlig och berättade mycket om sig själv. Efteråt var det många elever som ville tala med författaren och t.o.m. ha hans autograf. Alla lärare och elever verkade ha tyckt mycket om besöket!"
(Sibbo, åk 8-9)

Författarbesöket påverkade lånestatistiken på skolbiblioteket:

"Eleverna tyckte väldigt mycket om besöket! Författaren var välförberedd och tillfället förlöpte väl. Lånestatistiken vid skolbiblioteket talar sitt tydliga språk. Många ville läsa böckerna efter besöket. Projektet är förmånligt och välfungerande. Fint att få in kulturen i skolan!"
(Pedersöre, åk 9)

LIITE 2.

Pääkirjoitusten kirjoittajat ja aiheet

Kriitikko, luovan kirjoittamisen opettaja Ann-Christine Snickars: Kirjallisuuden vaihtuneet osat: sota naisille, suhteet miehille (10.1.2012)

Toimittaja ja kirjailija Vesa Sisättö: Scifisaari ja valtavirtamanner (1.2.2012)

Kirjailija Jukka Koskelainen: Esseen uusi nousu tukee valistuksen arvoja (1.3.2012)

Toimittaja ja tietokirjailija Ville Hänninen: Nämä haluat hyllyysi! (2.4.2012)

Tietokirjailija ja luovan kirjoittamisen opettaja Tommi Parkko: Helsinki imuroi runopalkinnot (9.5.2012)

Yleisen kirjallisuustieteen professori H. K. Riikonen: Klassikot: käännöksiä ja uusintakäännöksiä (7.6.2012)

Toiminnanjohtaja Anu Laitila: Mielikuvituksen kovat arvot (7.8.2012)

Runoilija Timo Harju: Runoilijan tulevaisuus on yhteisötaiteessa (6.9.2012)

Projektipäällikkö Nina Paavolainen: Matkalla Frankfurtiin (3.10.2012)

Kirjallisuudentutkija Outi Oja: Kirjailijatalot tarjoavat pysähtyneisyyttä ja rauhaa (7.11.2012)

Suomen kirjallisuuden professori (emeritus) ja valtion kirjallisuustoimikunnan varapuheenjohtaja Juhani Niemi: Mitä laki taiteen edistämisestä tuo tullessaan? (5.12.2012)